

on laug ja kerkib vaevalt nähtavalt, kuna pahempoolne on kõrgem (kuni 35 m) ja järsem (kohati kuni 30°) ning rohkeist väikesist lisa-sälkorgudest lõhestatud. Iseäranis keeruliseks muutub pahempoolne oruveer (148. joon.) Akste küla kohal, kus pea-orgu suubub lühike, kuid kiiresti süvenev ning laienev Akste org, hargneb see suu pool mitmeks lisa-oruks, lõhestades ja lahutades oru veeru keeruliseks kinkude koguks. Akste ja Kärša külast põhja pool muutuvad veerud ikka madalamaks ning lamedamaks ja org ise hargneb keeruliseks orustikuks. Üht vähe-mat haru tarvitab Ahja jõgi, ida poole kääneb Lutsu jõe org, kuna pea-org ise omandab siit peale Luutsna oru või Luutsna soo nime ja jookseb madala soise moldoruna loode poole. Temaga rööbiti asub teine, suurem haru, mis hargub Ahja jõe orust vallamaja ja Vana-mõisa vahel ning ühineb Luutsna oruga 1 km lõuna pool Võnnu kirikut. Umbes 2 km loode pool Võnnu kirikut hargneb Luutsna org jälle kaheks, milledest üks jookseb kirdesihis Sootaga, Terikeste ja Kõrvesilla küla vahelt ning kaob peipsi-äärsesse madalikku, kuna teine, päris Luutsna org, kulgeb edasi põhjaloodesse, hargneb Sara-kuste küla kohal veel kord kaheks ja ühineb viimati Kaagvere mõisa ning Vana-Kastre küla vahel Emajõe oruga. Kirjeldatud ürgoru kogu-pikkus Võnnu kihelkonna piirides on 34 km. Orul on terve rida vähemaid lisaorgusid, milledest suuremad on pahemal pool. Need jooksevad kas lääne-ida või edela-kirde sihis ja on alguses enamasti kitsad sälkorud, muutuvad aga suu poole laiemaiks lamm- või mold-orgudeks. Neist olgu nimetatud neli pea rööbiti edela-kirde sihis jooksvat Kurista orgu, mis oma suupoolseis osades ulatuvad läbi moreenkatte, tuues nähtavale ilusaid devooni liivakivi paljastusi. Üks neist, Kurista mõisa kohal olev org, jätkub lamedaveerulise moldoruna üle Luutsna oru, Võnnu kirikust mööda, läbi Võnnu küla kuni köstri-majani, Hammaste küla vahel jookseb umbes 200 m laiuse lammiga madal Hammaste org, milles lookleb väike Hammaste oja (Luutsna jõe lisaoja). Kuid neist lisaorgudest kõige silmapaistvam ja tähele-pandavam on pea sirgejooneliselt lõunaedela-põhjakirde sihis kulgev Kriimani-Mäletjärve org, mis ühineb Luutsna oruga Meliste küla kohal. See kitsas (100—200 m) järskude veerudega lamm-, paiguti sälkorg kuulub arvatavasti mannerjää servamoodustuste hulka. Seda näib tõen-davat ka rida järvi, mis leiavad aset kas orus eneses või sellega röö-biti jooksvais pikis, kitsais sulglohkudes (Poka, Lavatse, Kriimani, Kitseküla, Kaan- ja Kaikjärv). Mäletjärve küla kohal on org laiem; ka siin on nähtavasti järvi olnud, mida näib tõendavat ka küla nime-tus. Kõik järved on aegamööda kinni kasvamas.

Kihelkonna lõunaosas on silmapaistvamaks moodustuseks sügav Ahja jõe org oma vähemate lisaorgudega. Jõgi saab alguse juba Põlva kihelkonna piirides, kuid jookseb esiti laias lamedas orundis kuni Koorvere küalani Võnnu kihelkonna piiril. Siin tõuseb maapind järsku kõrgemale ja jõgi rajab omale kitsa sügava, paiguti pea püst-veerudega oru. Kus jõelooge asub otse seda uuristava veeru jalal, seal on tekkinud kõrged devooni liivakivi järsakud. Neid on vahel-dumisi oru mõlemal veerul. Kõrgemad neist on Järveküla järsakud